

РЕСУРСНИЙ АСПЕКТ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ольга Литвиненко

завідувач Ресурсного центру з інклюзивної освіти,
Львівський національний університет
імені Івана Франка,
E-mail: olha.lytvynenko@lnu.edu.ua

Сьогодні система освіти в Україні набуває змін та реформації, що позитивно впливає на її розвиток. Не залишається поза увагою також інклюзивна освіта, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників [2], тому створення інклюзивного освітнього середовища є невід'ємною частиною навчального процесу.

Поняття «інклюзивне освітнє середовище» найчастіше тлумачать як сукупність умов, що забезпечують рівний доступ особам з особливими потребами до якісної інклюзивної освіти в інклюзивному навчальному закладі (дошкільному, загальному середньому, професійно-технічному і вищому) незалежно від їх психофізичного розвитку, стану здоров'я, віку, статі, соціально-економічного статусу, раси, місця проживання і виховання, та як сукупність учасників навчально-виховного процесу, пов'язаних спільністю умов, в яких відбувається їхня діяльність [1, с. 22].

Інклюзивне середовище в закладі вищої освіти означає створення умов, в яких будь-який студент, незалежно від його рівня здібностей, статі, етнічної приналежності, релігійних переконань та фізичних можливостей, може отримати якісну освіту та взаємодіяти зі своїми однокурсниками та викладачами на рівних умовах.

Інклюзивне середовище закладу вищої освіти вимагає побудови підходу до навчання, який бере до уваги потреби різних студентів та їхні способи навчання. Для цього можуть застосовуватись різні методи та форми навчання, які допомагають студентам з різними типами навчальної діяльності та здібностями.

Інклюзивне середовище також передбачає доступність навчальних приміщень та матеріалів для студентів з обмеженими фізичними можливостями, а також підтримку студентів з різними формами дискримінації та структурної нерівності.

Важливо, щоб викладачі та адміністрація закладу вищої освіти мали свідомість про важливість інклюзивного підходу до навчання та здатність до співпраці зі студентами з різними потребами та можливостями. Крім того, важливо забезпечити підтримку для студентів та викладачів, які займаються роботою в інклюзивному середовищі, і забезпечити додаткові ресурси для розвитку цієї практики.

Для забезпечення комфортного інклюзивного середовища на базі Львівського національного університету імені Івана Франка створений Ресурсний центр з інклюзивної освіти, який є місцем, де студенти та викладачі можуть отримати інформацію, підтримку та ресурси для побудови інклюзивного середовища в закладі вищої освіти.

Основною метою Ресурсного центру є «поширення принципів інклюзивної освіти в академічному середовищі, формування інклюзивної компетентності у суб'єктів освітнього процесу, координації зусиль адміністрації Університету, факультетів, підрозділів, органів студентського самоврядування щодо створення належних умов для задоволення освітніх потреб студентів з особливими освітніми потребами» [3]. Також невід'ємними компонентами є забезпечення доступності та інклюзивності навчання, підтримка студентів з обмеженими можливостями та підтримка різноманітності в закладі вищої освіти.

Центр може забезпечувати такі послуги, як:

1. Консультування та підтримка студентів та викладачів щодо інклюзивного навчання та забезпечення доступності навчального процесу;
2. Надання рекомендацій та матеріалів для створення інклюзивного середовища;

3. Розробка та впровадження інклюзивних педагогічних методів та підходів до навчання;

4. Організація навчальних заходів для студентів та викладачів з питань інклюзивної освіти;

5. Забезпечення доступності навчального матеріалу та інфраструктури для студентів з різними типами навчальної діяльності та здібностями;

6. Розробка та впровадження програм підтримки студентів з обмеженими можливостями [3].

Ресурсний центр з інклюзивної освіти є необхідним для студентів та викладачів, які хочуть побудувати інклюзивне середовище в закладі вищої освіти, а також для адміністрації закладу вищої освіти, яка прагне забезпечити доступність та різноманітність в навчанні.

Ресурсне забезпечення інклюзивного середовища в закладах вищої освіти є критично важливим для забезпечення успішного навчання та розвитку всіх студентів, незалежно від їхнього рівня здібностей, потреб та особливостей. «Потрібно не створювати спеціальне, окреме середовище для людей з особливими потребами, створювати суспільство в суспільстві, а забезпечити повноцінне життя у звичайних умовах. Адже, як відомо, «поняття інтеграції індивіда в певній соціальній групі або в суспільстві загалом передбачає виникнення в цього індивіда почуття спільності та рівності з іншими членами суспільства, а також можливість співпрацювати з ними як з рівними партнерами» [4]. Це включає в себе доступність фізичної інфраструктури, такої як побудова безбар'єрних приміщень, наявність технічних засобів для підтримки освітнього процесу для людей з різними видами обмежень. Також важливо забезпечити наявність відповідного оснащення та матеріалів для навчання, таких як лекційні матеріали, підручники та інше навчальне обладнання, які відповідають потребам різних категорій студентів.

Ресурсний аспект є дуже важливим для закладу вищої освіти, оскільки він забезпечує ефективність та якість навчання, досліджень та розвитку. Для забезпечення успішної діяльності закладу вищої освіти необхідно ретельно

планувати та управляти ресурсами, щоб забезпечити максимальний ефект від навчання та освітнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Бондар Т. І. Створення інклюзивного освітнього середовища в системі вищої освіти України. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2014. Vol. II (14), Issue 27. P. 20–24.
2. Інклюзивне навчання. *Міністерство освіти і науки України*: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya> (дата звернення: 19.05.2023).
3. Положення про Ресурсний центр з інклюзивної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка. Львів, 2023. 4 с.
4. Човбан І. Проблеми впровадження інклюзивної освіти у вищих навчальних закладах. 2014. С. 292–302. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/22609/1/проблеми%20впровадження%20інклюзивної%20освіти%20у%20внз.pdf> (дата звернення: 19.05.2023).